

Article Info/Makale Bilgisi

✓Received/Geliş:20.05.2020 ✓Accepted/Kabul:21.07.2020

DOI:10.30794/pausbed.740176

Araştırma Makalesi/ Research Article

Ada, Ö., Yıldız, K., Güzel, P., ve Özbey, S. (2021). "Sporcu Bakış Açısıyla Kadın Algısı" *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 43, Denizli, ss. 277-291.

SPORCU BAKIŞ AÇISIYLA KADIN ALGISI

Özge ADA*, Kadir YILDIZ**, Pınar GÜZEL***, Selhan ÖZBEY****

Öz

Bu çalışmada, aktif sporcu olan üniversite öğrencilerinin kadın algısına yönelik tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma, nicel araştırma yöntemlerinden betimsel ve ilişkisel tarama modeliyle tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu seçkisiz olmayan örneklem yöntemlerinden kolayda örneklem yöntemiyle belirlenen üniversitelerde öğrenim gören ve bir branşta aktif olarak spor yapan toplam 579 üniversite öğrencisi (268 kız ve 311 erkek) oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ile Gülmez ve diğerleri (2017) tarafından üniversite öğrencilerine yönelik geliştirilen Kadın Algısı Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde bağımsız örneklem için t testi ve Tek yönlü varyans analizi testi kullanılmıştır. Elde edilen veriler neticesinde; araştırmaya katılan katılımcıların kadına yönelik algılarının cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Araştırma sonucuna göre; "Kadın ile ilgili ön kabuller" ve "Kadının toplumsal yaşamdaki kazanımları" alt boyutlarında kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla kadına yönelik algılarının daha yüksek olduğu; "Kadının toplumsal yaşamdaki kayıpları" ile "Türkiye'de kadının statüsü" ve "Kadınların yaşadıkları sorunlarla ilgili çözüm önerileri" alt boyutlarında ise erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla kadına yönelik algılarının daha yüksek olduğu söylenebilir. Sınıf düzeyleri açısından Anova sonuçları incelendiğinde; Kadın Algısı Tutum Ölçeği alt boyutlarından; "Kadınla ilgili Ön kabuller", "Kadının toplumsal yaşamdaki kazanımları", "Kadının toplumsal yaşamdaki kayıpları", "Türkiye'de kadının statüsü" ve "Kadınların yaşadıkları sorunlarla ilgili çözüm önerileri" alt boyutlarında grup içi ve gruplar arası karşılaştırmalarda anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak, sporcu üniversite öğrencilerinin kadının statüsü ve çözüm önerilerine yönelik algıların düşük olduğu ifade edilebilir. Özellikle cinsiyet farklılığı ve eğitim seviyeleri dikkate alındığında bu farklılığın daha belirgin olarak ortaya çıktığı görülmektedir. Bu noktada özellikle yükseköğretim kurumları çerçevesinde toplumsal cinsiyet kavramının eğitim müfredatı bazında ele alınması önerilmektedir. Ayrıca spor alanında kadın algısına yönelik çalışmalar ve eğitimlerin artırılarak kadına yönelik algının olumlu yönde değişebileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kadın algısı, Sporcu, Üniversite öğrencileri, Toplumsal cinsiyet.

PERCEPTION OF WOMEN FROM AN ATHLETE'S PERSPECTIVEN

Abstract

The aim of this study is to investigate the attitudes of university students who are active athletes towards women perception. In this research, descriptive and relational survey models are used. The study group of the research consisted of 579 university students 268 of which are female and 311 of which are male students actively participating in sports in a branch. As the data collection tool in this study, Women Perception Attitude Scale developed towards university students by Gülmez et al.

*Bilim Uzmanı, eposta: ozgeadaa53@gmail.com. (<https://orcid.org/0000-0002-8623-2771>).

**Doç. Dr., Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, kadiryildiz80@hotmail.com (<https://orcid.org/0000-0003-3347-0319>).

***Doç. Dr., Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, MANİSA.

e-posta: pnguzel@yahoo.com. (<https://orcid.org/0000-0001-5982-2816>).

****Doç. Dr., Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, MANİSA.

selhanozbey@gmail.com. (<https://orcid.org/0000-0003-4844-6338>).

S. Özbey

(2017) and Personal Information form were used. In statistical analysis, Independent Sample T Test, One Way ANOVA and Pearson Correlation test were used. As a result of the data obtained; it was determined that perception towards women of the participants in the study showed a significant difference according to gender and class level variables. According to the results of the research; in the subscales of pre-acceptances and social achievements female students' perceptions of women are higher than male students; in the subscales of social life, the status of women and the solution suggestions, male students have higher perceptions about women than girls. When the results of the research are analyzed; the subscales of Women Perception Attitude Scale; a significant difference was found in-group and between-group comparisons in the subscales "Preliminary assumptions", "Social Losses and Gains", "Status of Women in Turkey" and "Solution Suggestion". It can be stated that university students have low perceptions about women's status and solution suggestions. Especially when gender differences and education levels are taken into consideration, this difference can be explained more clearly. At this point, it is suggested that the concept of gender should be considered in the context of educational curricula, especially within the framework of higher education institutions. In addition, it is thought that the perceptions towards women can be positively changed by increasing the studies and trainings on the perception of women in the field of sports.

Keywords: *Women perception, Athletes, University students, Gender.*

1. GİRİŞ

21. yy. ilk çeyreğine yaklaşırken teknoloji alanındaki hızlı gelişmeler, uzaktan yapılan eğitim faaliyetleri, bireysel ve küresel sağlığı tehdit eden virüsler ve ekonomik sorunlar toplum yaşamının yeni gündem maddelerini oluşturmaktadır. Yaşanılan bu süreç, bazı sorunları gölgede bırakıyor olmasına rağmen dünyada ve Türkiye’de kadının toplumsal rolü ve durumu uzun süreli dikkatle takip edilmesi gereken bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle cinsiyet kavramı ile birlikte toplumsal cinsiyet kavramlarının neler ifade ettiği genel olarak netleşmelidir.

Toplumsal cinsiyet tarih boyunca ve günümüzde kadının toplumsal konumunun biçimlenmesinde önemli bir faktör olarak kabul edilmektedir. İnsan, bir birey olarak doğduğu toplumda cinsiyet algısına göre biçimlenmiş bir toplumsallaşma süreciyle baş başa kalmaktadır. Bu süreç cinsiyet alanları üzerinden biçimlendirildiği için kadınlar ve erkekler açısından farklı anlamlar ifade etmektedir (Karakaya, 2018). Toplumsal cinsiyet rolleri günümüzde insan ilişkilerini kuşatan ve yönlendiren bütünsel bir sistem görünümü taşısa da toplumsal yapının hayatımızın farklı kategorilere ayrıldığı bir gerçektir. İnsanlar kendilerini sahip olduklarıyla veya olmadıklarıyla herkesten farklı olarak algılar ve bu algılamalar çerçevesinde bir sınıfa koyarlar. Toplum yapısı içerisinde bu kategorik ayrımlar din (Müslüman-Hristiyan), ırk (Türk- Alman), meslek (öğretmen-işçi), biyolojik özellikler (yaşlı-genç) vb. şeklinde farklılaşabilmektedir. Bu gruplaşmaların yanı sıra insan hayatında belirlenebilecek bir diğer kategori de kadın veya erkek olarak ifade edilmesidir ki, bu bireysel ve toplumsal hayatın temel karakteristik vasıflarını ve dayanaklarını oluşturmaktadır (Ersoy, 2009). Bingöl (2014), toplumsal cinsiyeti, biyolojinin kodladığı bedenlere manevi anlamlar yükleyerek kültürel olarak tanımlamak ve ayırmak olarak tanımlamıştır. Kadın ve erkeğin, kadınlık ve erkeklik rolleri ve statüleri ile özdeşleştiğini ve bunun sonucunda kadının aleyhine eşitsizliklerin doğduğunu savunmaktadır.

Geçmişten günümüze spor ortamı kadın ve erkek arasındaki eşitsizliği sürdürme üzerine inşa edildiği toplumsal alanlardan biridir (Kavasoğlu ve Yaşar, 2016). Türkiye’de de durumun farklı olmadığını gösteren raporları (Koca,2018) ve araştırma sonuçlarını (Türkiye’de Yükseköğretimdeki Cinsiyet Eşit(siz)liği, 2019) görmek mümkündür. Son zamanlarda gerek ulusal gerekse uluslararası alanda kadınlara yönelik bilimsel çalışmaların sayısının arttığı ifade edilebilir. Kadınların diğer tüm alanlarda olduğu gibi, evrensel değerler taşıyan ve bu değerleri toplumların gelişimi adına yaymaya çalışan spor alanındaki niceliksel ve niteliksel etkinliği de giderek önem kazanmaktadır (Özbey ve Güzel, 2011). Farklı disiplinlerce yürütülen bu çalışmaların yanı sıra Spor Bilimleri temel alanında yapılan ve/veya sporcu öğrenciler üzerinde yapılan araştırmaların sayısının ise sınırlı olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda bu çalışmada amaç; üniversite eğitimini sürdüren sporcu öğrencilerin bakış açılarıyla kadın algısına yönelik tutumlarının incelenmesidir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Cinsiyet ve Toplumsal Cinsiyet

Cinsiyet (sex), biyolojik bir kavram olup bireylerin doğumuyla başlayan süreci ifade eder. Yani bireylerin biyolojik anlamda kadın ya da erkek olarak doğmasıdır. Bireylerin yaşamlarının oldukça erken dönemlerinde başlayan cinsel kimlik olgusu; bireyin biyolojik açıdan belli bir cinsten olduğuna ilişkin bilgiyi ve ayrıca aynı kategoride olmak üzere diğer insanların cinsiyetlerini tanıma yeteneğini ifade eden bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Kadın veya erkek kavramları, yaygın kullanımıyla hem bireyin biyolojik anlamda dişi veya er oluşunu, hem de toplumun bireye sunduğu roller sistemi dâhilinde anlam kazanan kadın veya erkek oluşu ifade eden iki terimdir. Günlük yaşamda ve dilde genellikle herhangi bir ayrıma gidilmeden birlikte ifade edilmelerine karşılık, cinsiyet temelinde şekillenen biyolojik özellik ile bu özelliğin üzerinde inşa edilen toplumsal durum, bilim çevrelerinde cinsiyet (sex) ve toplumsal cinsiyet (gender) terimleri ile isimlendirilerek birbirinden ayrı tutulmaktadır (Vatandaş, 2007). Cinsiyet (sex) kavramı, biyolojik cinsiyet farklılıkları açısından erkek/kadın ayrımını anlatırken, toplumsal cinsiyet (gender) erkeklik ile kadınlık arasındaki toplumsal bakımdan eşitsiz bölünmeye gönderme yapmaktadır (Pilcher, & Whelehan, 2004: 56). Dolayısıyla alan yazın araştırmalarında cinsiyet temelinde toplumsal cinsiyet kavramının da vurgulanması önem arz etmektedir.

Toplumsal cinsiyet (gender) kavramı, biyolojik anlamda dünyaya gelen bireylerin rollerinin tanımlandığı alanı ifade etmektedir. Diğer bir aktarımla, kültürün ya da toplumun cinsiyete bağlı olarak bireyden beklediği davranışlarıdır (Vatandaş, 2007). Benzer şekilde Stoller (2019: 9) toplumsal cinsiyeti, biyolojik çağrışımlardan ziyade psikolojik veya kültürel bir terim olarak belirtmektedir.

Toplumsal cinsiyet rolü, kişinin toplumda gösterdiği açık davranış, özellikle diğer insanlarla oynadığı, kendisiyle ve cinsiyetini değerlendirmesiyle ilgili olarak kendi konumunu belirleme rolüdür (Stoller, 2019: 10). Annelik, babalık, öğretmenlik, askerlik gibi farklı rollerden süz edilebilir. Kadınlara ve erkeklere verilen farklı roller ise toplumsal cinsiyet rolleri olarak bilinir. Çocuklar doğum sonrası, toplum tarafından kız veya erkek olarak etiketlenir ve sonrasında cinsiyetin kültürel anlamlarını öğrenir ve yaşar. Böylece toplumsal cinsiyet rolleri kadınlığın ve erkekliğin sosyal ortamlarda ifade edilmiş biçimi olarak tanımlanır (Dökmen, 2009: 29). Toplumsal cinsiyet rolleri kazanımları ile ilgili alan yazında farklı kuramları görmek mümkündür. Bu çalışmada sosyal rol kuramına bağlı kalınmıştır. Sosyal rol kuramı, kadınlar ile erkekler arasındaki davranışsal farklılıkların cinsiyet kalıp yargıları ve sosyal rollerle açıklayabileceğini ileri sürer. Bu kurama göre; cinsiyet rolleri(kadın-erkek) toplum tarafından tanımlanmıştır ve toplum bu kişilerden cinsiyetlerine uygun davranmaları yönünde baskı kurar (Dökmen, 2009;82). Kalıp yargıların gücü ve etkisi sonucunda ortaya çıkan ayrımcılık, ötekileştirme ve/veya toplumsal cinsiyet eşitsizliği tüm toplumu etkilemektedir. Spor ortamları (alanları)da sosyal bir olgu olarak benzer kalıp yargılardan payını almaktadır. Bugün bile kız çocukları ve kadınların futbol, basketbol, güreş, boks, araba yarışları vb spor branşlarında sporcu, yönetici, antrenör ve/veya hakem olmak için belirtilen yargılarla mücadele etmesi gerekmektedir.

2.2. Spor Ortamlarında Kadın Algısı

Türkiye’de de “kadın hareketi” tarihsel süreci dünyadaki gelişimi ile benzerlikler taşımaktadır. Üç dalga olarak bilinen bu hareketin, ilk iki dalgasında insan hakları içerikli etkiler olduğu, son dalgada ise kadının yaşadığı toplum ve zamana özgün sorunların yer aldığı bilinmektedir. Tarihsel süreçte Dünyada ve Türk toplumunda kadın algısı ve haklarının gelişimi üzerine bir değerlendirme yapan çalışmada, toplumsal cinsiyet ve kadın algısının; her toplumda kendi inançları, gelenekleri, kültürü ve yaşam biçimi doğrultusunda farklı biçimde şekillendiğini vurgulamıştır. Toplumsal cinsiyet algısı, toplumların diline, müziğine, yapıtlarına, tutum ve davranışlarına yansıdığını ve olumsuz kadın algısı nedeniyle, kız çocukları ile kadınlara ayrımcılık ve şiddetin her türlü uygulanmış ve bu şiddetin her toplumda kadını ötekileştirip, az veya çok kamusal alandan uzaklaştırdığını belirtmiştir (Erbay, 2019).

2005 yılından itibaren düzenli olarak her yıl yapılan Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Algısı Araştırmaları’nın 2019 rapor sonucunda da; katılımcıların siyasi görüşlerin, kadınların siyasi hayata katılımı ve Türkiye’nin Avrupa Birliği üyeliği ile ilgili görüşlerinde farklı düşüncede oldukları görülmüştür. Kadın algısına yönelik uzun dönemli akademik çalışmaların raporları incelendiğinde; Türkiye’de kadın algısı yıllara göre bazı alanlarda ve durumlarda değişiklik

S. Özbey

göstermektedir. Özellikle kadının ve erkeğin eğitim düzeyi, sosyal statüsü, sosyo-ekonomik durumunun önemli olduğu sonuçlar arasındadır (Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Algısı Araştırmaları, 2019: 45-48).

Son yıllarda kız çocukları ve kadınların spor yoluyla güçlendirilmeleri ile ilgili (Donald, 2015), kendilerini ifade edebilmelerine ve liderlik becerilerini geliştirmeye (Goslin ve Kluka, 2014) yönelik bilimsel çalışmalar artış göstermektedir. Ulusal ve uluslararası düzeyde organizasyonların yanı sıra bölgesel ve yerel düzeyde etkinlikler yapılarak kadınlara yönelik toplumsal bir farkındalık oluşturulmaktadır. Toplumsal anlamda iyileştirmeler görülmesine rağmen hala spor organizasyonlarında kadınların daha düşük düzeydeki yönetim rolleri için iyi eşleştirildiği varsayılmakta ve erkekler için ise üst düzey yönetim rollerinin uygun olduğu aktarılmaktadır (Shaw ve Hoeber, 2003). Benzer şekilde alan yazın araştırmaları kadının spor ortamlarında sınırlı sayıda yer aldığını ifade eden çalışma bulguları da mevcuttur (Koca, 2011; Sertkaya, Onay ve Ekmekçi, 2013).

3. METOT

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmada, nicel araştırma yöntemlerinden betimsel ve ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

3.2. Araştırma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu seçkisiz olmayan örneklem yöntemlerinden kolayda örneklem yöntemiyle belirlenen farklı üniversitelerde öğrenim gören, yaş ortalaması 22.36 ± 2.99 olan ve bir branşta aktif olarak spor yapan toplam 579 üniversite öğrencisi (268 kız ve 311 erkek) oluşturmaktadır. Katılımcılara ilişkin kişisel bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel özelliklerine ilişkin frekans dağılımları

Değişkenler		Frekans	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	268	46.3
	Erkek	311	53.7
Medeni Durum	Bekâr	555	95.9
	Evli	24	4.1
Sosyal Çevre	Büyükşehir	273	47.2
	İl	207	35.8
	İlçe	69	11.9
	Köy	30	5.2
Sınıf	1.sınıf	152	26.3
	2.sınıf	139	24.0
	3.sınıf	105	18.1
	4.sınıf	125	21.6
	Diğer	58	10.0
Annenin Eğitim Düzeyi	Okur-yazar değil	56	9.7
	Okur-yazar	56	9.7
	İlköğretim	325	56.1
	Lise	96	16.6
	Üniversite	44	7.6
	Lisansüstü	2	.3

S. Özbey

Babanın Eğitim Düzeyi	Okur-yazar değil	22	3.8
	Okur- yazar	33	5.7
	İlköğretim	285	48.7
	Lise	165	28.5
	Üniversite	71	12.3
	Lisansüstü	6	1.0
Annenin Çalışma Durumu	Evet	195	33.7
	Hayır	384	66.3

Araştırmaya katılan katılımcıların %95,9'unun Bekâr, %4,1'inin de evli olduğu belirlenmiştir. Aynı zamanda bireylerin %47,2'sinin Büyükşehir'de yaşadığı, %35,8'inin il merkezinde yaşadığı, %11,9'unun ilçede ve %5,2'sinin köyde yaşadığı tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin, %26,3'ünün 1.sınıf, %24'ünün 2.sınıf, %18,1'inin 3.sınıf, %21,6'sının 4.sınıf ve %10,0'inin da diğer kategoride yer aldıkları görülmüştür.

Araştırmaya dâhil olan sporcu öğrencilerin annelerinin %9,7'sinin okur-yazar olmadığı, %9,7'sinin okur-yazar olduğu, %56,1'inin İlköğretim mezunu olduğu, %16,6'sının Lise mezunu olduğu, %7,6'sının Üniversite mezunu olduğu ve %3'ünde Yüksek Lisans mezunu olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin babalarının eğitim durumları göz önüne alındığında %3,8'inin okur-yazar olmadığı, %5,7'sinin okur-yazar olduğu, %48,7'sinin İlköğretim mezunu olduğu, %28,5'inin Lise mezunu olduğu, %12,3'ünün Üniversite mezunu olduğu ve %1'inin de Yüksek Lisans mezunu olduğu belirlenmiştir. Araştırma sonuçları aynı zamanda öğrencilerin annelerinin %33,7'sinin çalıştığını, %66,3'ünün ise herhangi bir iş doğrultusunda çalışmadığını göstermiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ve Kadın Algısı Tutum Ölçeği kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Farklı spor branşlarına sahip sporcuların demografik özelliklerinin tespitine yönelik soruların yanı sıra kadın branş ve organizasyonlarını, kadın sorunlarını takip edip etmediklerini öğrenmek amacıyla katılımcılara kişisel sorular yöneltilmiştir.

Kadın Algısı Tutum Ölçeği: Araştırmada veri toplama aracı olarak Gülmez vd., (2017) tarafından geliştirilen Kadın Algısı Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 33 madde ve 5 alt boyuttan oluşan 5'li likert tipi bir ölçme aracıdır. Ölçme aracı ters kodlanmış ifade bulunmamaktadır.

Bu araştırmanın gerçekleştirilebilmesi için Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın etiği Etik Kurulu'nun 12/07/2017 tarihi ve 11 nolu karar sayısı ile etik onayı alınmış olup, katılımcıların çalışmaya gönüllü katıldıklarına dair onamları da istenmiştir.

Tablo 2: Kadın Algısı Tutum Ölçeği Güvenirlik katsayıları

Faktörler	Mevcut Araştırma için Güvenirlik (α)
Kadın İle İlgili Ön Kabuller	0.75
Kadının Toplumsal Yaşamdaki Kazanımları	0.78
Kadının Toplumsal Yaşamdaki Kayıpları	0.70
Türkiye'de Kadının Statüsü	0.71
Kadınların Yaşadıkları Sorunlarla İlgili Çözüm Önerileri	0.75

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırma sürecinde verilerin bir kısmı online ortamda online anket formu ile uygulanırken; bir kısmı ise araştırmacı ve anketörler tarafından katılımcılara yüz yüze uygulanarak toplanmıştır. Toplam 600 adet anket doldurulmuş bunlar içerisinde eksik veya hatalı doldurulan 21 adet anket değerlendirme dışı tutulmuştur. Araştırma da kullanılan sağlam anket oranı %96,5'tir.

3.5. Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizinde istatistik paket programı kullanılmıştır. Verilerin istatistiksel gösterimlerinde aritmetik ortalama, standart sapma ve frekans değerleri sunulmuştur. Normallik sınavında çarpıklık ve basıklık değerleri (+2 ve -2 değer aralıkları) göz önünde bulundurulmuştur (Byrne, 2010). Veriler normal dağılım gösterdiği için parametrik testlerden Bağımsız Örneklem için T Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi kullanılmıştır.

4. BULGULAR

Bu bölümde üniversitede okuyan sporcu öğrencilere yönelik kişisel bilgi formu ve Kadın Algısı Tutum Ölçeğinden elde edilen verilerin analizi yer almaktadır.

Kişisel bilgi formu ile katılımcıların “kadın sporları ile ilgili müsabaka ve organizasyonlarını takibi”, “kadınların spor alanında temsil edilmesi ile ilgili görüşleri”, “kadın sorunları ve yaşamını anlamada yazılı, sosyal medya ve kitle iletişim araçlarını takip etme durumları” ile “yönetici seçiminde cinsiyete dayalı tercihleri” yüzde ve frekans dağılımları ile tespit edilmiştir (Tablo 3).

Kadın Algısı Tutum Ölçeği ile katılımcıların “cinsiyet değişkeni”, “kadın spor branşlarıyla ilgilenme durumları”, sınıf düzeyleri ve yönetici seçiminde cinsiyete dayalı tercih oranları ölçeğin alt boyutlara bakılarak kadına yönelik algıları tespit edilmiştir (Tablo 4, 5, 6,7).

Tablo 3. Araştırmaya katılan öğrencilerin kadın algısına ilişkin yüzde ve frekans dağılımları

		Frekans	Yüzde (%)
Kadın Sporları ile İlgili Branş Takibi	Evet	381	65.8
	Hayır	198	34.2
Kadın Sporları ile İlgili Organizasyon Takibi	Evet	186	32.1
	Hayır	393	67.9
Kadınların Spor Alanında Temsil Edilme Durumları	Temsil Edilmiyor	113	19.5
	Sporcu	297	51.3
	Antrenör	31	5.4
	Lider	14	2.4
	Yönetici	30	5.2
	Hakem	10	1.7
	Spiker	81	14.0
	Diğer	3	.5
Kadın ile İlgili Kitap, Dergi vs. Okuma Durumları	Hiç	197	34.0
	Nadiren	233	40.2
	Sık sık	105	18.1
	Genellikle	39	6.7
	Her zaman	5	.9
Kadın Sorunlarını Sosyal Medyadan Takip Etme Durumları	Hiç	152	26.3
	Nadiren	181	31.3
	Sık sık	147	25.4
	Genellikle	82	14.2
	Her zaman	17	2.9

S. Özbey

Kadın Sorunlarını Kitle İletişim Araçlarından Takip Etme Durumları	Hiç	106	18.3
	Nadiren	144	24.9
	Sık sık	199	34.4
	Genellikle	106	18.3
	Her zaman	24	4.1
Yönetici Seçimi	Kadın olmasını tercih ederim	91	15.7
	Erkek olmasını tercih ederim	51	8.8
	Kadın/erkek olması benim için Fark etmez	437	75.5

Araştırmaya katılan öğrencilerin, %65,8'inin kadın sporları ile ilgili branş takibi yaptığını, %34,2'sinin ise kadın sporları ile ilgili branş takibi yapmadığını belirlemiştir. Katılımcıların aynı zamanda kadın sporları ile ilgili organizasyon takip etme durumları incelendiğinde, %32,1'inin organizasyonları takip ettiği, %67,9'unun ise kadın sporları ile ilgili organizasyon takibi yapmadığı tespit edilmiştir. Araştırma bulgularından yola çıkılarak öğrencilerin %51,3'ü kadınların daha çok spor alanında sporcu olarak temsil edildiğini %19,5'i ise kadınların spor alanında temsil edilmediği yönünde görüş bildirdiğini göstermiştir. Öğrencilerin kadın sorunlarını sosyal medyadan takip etme durumları incelendiğinde, %31,3'ünün nadiren takip ettiğini %26,3'ünün ise hiç takip etmediğini göstermiştir. Ayrıca katılımcıların %34,4'ünün kadın sorunlarını kitle iletişim araçları üzerinden sık sık takip ettiğini, %24,9'unun kadın sorunlarını nadiren takip ettiğini tespit etmiştir. Araştırma katılımcıların %15,7'sinin kadın yönetici tercih ettiğini, %8,8'inin erkek yönetici tercih ettiğini ve %75,5'inin ise yönetici tercihlerinde cinsiyet ayırmaksızın kadın veya erkek yönetici ile çalışmanın önemli olmadığını ortaya koymuştur.

Tablo 4: Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre kadın algılarının alt boyutlara göre karşılaştırılması

Kadın Algısı	Cinsiyet	N	\bar{X}	S.S	t	P
Kadın ile İlgili Ön Kabuller	Kadın	268	4.46	.56	7.44	.000*
	Erkek	311	4.06	.71		
Kadının Toplumsal Yaşamdaki Kazanımları	Kadın	268	3.68	.78	6.01	.000*
	Erkek	311	3.28	.81		
Kadının Toplumsal Yaşamdaki Kayıpları	Kadın	268	2.61	.67	-10.0	.000*
	Erkek	311	3.19	.70		
Türkiye'de Kadının Statüsü	Kadın	268	2.00	.68	-7.68	.000*
	Erkek	311	2.46	.77		
Kadınların Yaşadıkları Sorunlarla İlgili Çözüm Önerileri	Kadın	268	1.64	.68	-6.30	.000*
	Erkek	311	2.03	.81		

*p<0.05

Araştırmaya katılan katılımcıların kadına yönelik algılarının cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (p<0.05). Tablo 4'e göre; "Kadın ile ilgili ön kabuller" (\bar{x} =4,46) ve "Kadının toplumsal yaşamdaki kazanımları" (\bar{x} =3,68) alt boyutlarında kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla kadına yönelik algılarının daha yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Ayrıca "Kadının toplumsal yaşamdaki kayıpları" (\bar{x} =3,19), "Türkiye'de kadının statüsü" (\bar{x} =2,46) ve "Kadınların yaşadıkları sorunlarla ilgili çözüm önerileri" (\bar{x} =2,03) alt boyutlarında ise; erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla kadına yönelik algı düzeylerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

S. Özbey

Tablo 5: Katılımcıların “kadın spor branşlarıyla ilgilenme durumları” değişkeni ile kadın algısı ölçeği alt boyutlarına yönelik T testi sonuçları

Kadın Algısı	Branş Takibi	N	\bar{X}	S.S	t	P
Kadın ile İlgili Ön Kabuller	Evet	381	4,31	.66	3.40	.001*
	Hayır	198	4.11	.69		
Kadının Toplumsal Yaşamdaki Kazanımları	Evet	381	3.53	.81	2.63	.009*
	Hayır	198	3.34	.84		
Kadının Toplumsal Yaşamdaki Kayıpları	Evet	381	2.86	.75	-2.75	.006*
	Hayır	198	3.04	.73		
Türkiye’de Kadının Statüsü	Evet	381	2.21	.76	-1.56	.119
	Hayır	198	2.32	.77		
Kadınların Yaşadıkları Sorunlarla İlgili Çözüm Önerileri	Evet	381	1.78	.76	-2.84	.005*
	Hayır	198	1,98	.80		

*p<0.05

Araştırmaya katılan katılımcıların kadına yönelik algılarının kız öğrencilerin kadın spor branşlarıyla ilgilenme durumları incelendiğinde; “Kadın ile ilgili ön kabuller”, “Kadının toplumsal yaşamdaki kazanımları”, “Kadının toplumsal yaşamdaki kayıpları”, “Türkiye’de kadının statüsü” ve “Kadınların yaşadıkları sorunlarla ilgili çözüm önerileri” alt boyutlarında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir (p<0.05). Tablo 5’e göre; “Kadın ile ilgili ön kabuller” (\bar{x} =4,31) ve “Kadının toplumsal yaşamdaki kazanımları” (\bar{x} =3,53) alt boyutlarında kadın spor branşı ile ilgilenenler lehine; “Kadının toplumsal yaşamdaki kayıpları” (\bar{x} =3,04) ve “Kadınların Yaşadıkları sorunlarla ilgili çözüm önerileri” (\bar{x} =1,98) alt boyutlarında ise herhangi bir branşla ilgilenmeyenler lehine kadına yönelik algılarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 6: Araştırmaya katılan sporcu öğrencilerin “sınıf düzeylerine” göre kadın algısı tutum ölçeği alt boyutlarına ilişkin ANOVA testi sonuçları

	Gruplar	N	\bar{X}	S	Varyansın Kay.	KT	Sd	KO	F	p	Fark grup
Kadın ile İlgili Ön Kabuller	1.sınıf	152	4.14	.78	Grup arası	9.719	4	2.430	5.470	0.00	1-3
	2.sınıf	139	4.23	.66	Grup içi	254.967	574	.444			1-5
	3.sınıf	105	4.42	.52	Toplam	264.686	578				3-4
	4.sınıf	125	4.14	.69							4-5
	Diğer	58	4.49	.45							
Kadının Toplumsal Yaşamdaki Kazanımları	1.sınıf	152	3.34	.84	Grup arası	16.926	4	4.232	6.390	0.00	1-5
	2.sınıf	139	3.42	.75	Grup içi	380.087	574	.662			2-5
	3.sınıf	105	3.59	.73	Toplam	397.013	578				4-5
	4.sınıf	125	3.35	.90							
	Diğer	58	3.91	.79							
Kadının Toplumsal Yaşamdaki Kayıpları	1.sınıf	152	3.13	.82	Grup arası	9.906	4	2.477	4.495	0.01	1-2
	2.sınıf	139	2.79	.68	Grup içi	316.246	574	.551			1-3
	3.sınıf	105	2.85	.68	Toplam	326.152	578				
	4.sınıf	125	2.94	.76							
	Diğer	58	2.83	.69							

S. Özbey

Türkiye’de Kadının Statüsü	1.sınıf	152	2.43 2.20 2.17	.83	Grup arası	11.917	4	2.979			
	2.sınıf	139		.70	Grup içi	329.038	574	.573			1-5
	3.sınıf	105	2.29	.67	Toplam	340.955	578		5.197	0.00	4-5
	4.sınıf	125	1.94	.84							
	Diğer	58		.57							
Kadınların Yaşadıkları Sorunlarla İlgili Çözüm Önerileri	1.sınıf	152	2.06 1.82 1.72	.90	Grup arası	15.369	4	3.842			
	2.sınıf	139		.65	Grup içi	335.507	574	.585			1-3
	3.sınıf	105	1.89	.73	Toplam	350.876	578		6.574	0.00	1-5
	4.sınıf	125	1.50	.81							4-5
	Diğer	58		.44							

*p<0.05

Araştırma bulguları incelendiğinde, Kadın Algısı Tutum Ölçeği alt boyutlarından “Kadın ile ilgili ön kabuller” alt boyutunda grup içi ve gruplar arası karşılaştırmalarda istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğu ortaya çıkmıştır, ($F_{(4,574)}=5,470$, $p<0.05$). Gruplar arası karşılaştırmaların hangi birimler arasında olduğunu tespit etmek amacıyla Tukey HSD yapılmıştır. Test sonuçlarına göre 3. Sınıf ile Diğer ortalamaları diğer sınıf düzeylerine göre yüksek tespit edilmiştir.

Tablo 6’ da bulgulara göre; Kadın Algısı Tutum Ölçeği alt boyutlarından “Kadının toplumsal yaşamdaki kazanımları” alt boyutunda grup içi ve gruplar arası karşılaştırmalarda anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir, ($F_{(4,574)}=6,390$, $p<0.05$). Yapılan testler sonucunda 3.sınıf ve Diğer (Yüksek lisans, uzatmalı vs.,) ortalamaları diğer sınıf türlerine göre yüksek tespit edilmiştir. Araştırma bulguları incelendiğinde, Kadın Algısı Tutum Ölçeği alt boyutlarından “Kadının toplumsal yaşamdaki kayıpları” alt boyutunda grup içi ve gruplar arası karşılaştırmalarda anlamlı bir farkın olduğu ortaya çıkmıştır, ($F_{(4,574)}=4,495$, $p<0.05$). Test sonuçlarına göre 1.sınıf ve 4.sınıf ortalamaları diğer sınıf türlerine göre yüksek tespit edilmiştir.

Araştırma bulgularına göre; Kadın Algısı Tutum Ölçeği alt boyutlarından “Türkiye’de kadının statüsü” alt boyutunda grup içi ve gruplar arası karşılaştırmalarda anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir, ($F_{(4,574)}=5,197$, $p<0.05$). Yapılan testler sonucunda 1.sınıf ve 4.sınıf ortalamaları diğer sınıf türlerine göre yüksek tespit edilmiştir. Araştırma bulguları incelendiğinde, Kadın Algısı Tutum Ölçeği alt boyutlarından “Kadınların yaşadıkları sorunlarla ilgili çözüm önerileri” alt boyutunda grup içi ve gruplar arası karşılaştırmalarda anlamlı bir farkın olduğu ortaya çıkmıştır, ($F_{(4,574)}=6,574$, $p<0.05$). Test verilerine göre; 1.sınıf ve 4.sınıf öğrencilerin ortalamaları diğer sınıf düzeylerine göre yüksek tespit edilmiştir.

Tablo 7: Araştırmaya katılan öğrencilerin “cinsiyete dayalı yönetici tercihlerine” göre kadın algısı tutum ölçeği alt boyutlarına ilişkin ANOVA testi sonuçları

	Gruplar	N	\bar{X}	S	Varyansın Kay.	KT	Sd	KO	F	p	Fark grup
Kadın ile İlgili Ön Kabuller	1.Kadın olmasını tercih ederim.	91	4.26	.71	Grup arası	2.024	2	1.012	2.219	.110	
	2.Erkek olmasını tercih ederim	51	4.06	.71	Grup içi	262.663	576	.456			
	3.Kadın/erkek olması fark etmez.	437	4.27	.66	Toplam	264.686	578				
Kadının Toplumsal Yaşamdaki Kazanımları	1.Kadın olmasını tercih ederim.	91	3.44	.87	Grup arası	.528	2	.264	.384	.682	
	2.Erkek olmasını tercih ederim	51	3.38	.70	Grup içi	396.485	576	.688			
	3.Kadın/erkek olması fark etmez.	437	3.48	.83	Toplam	397.013	578				
Kadının Toplumsal Yaşamdaki Kayıpları	1.Kadın olmasını tercih ederim.	91	2.77	.78	Grup arası	13.430	2	6.715	12.368	.000	1-2 2-3
	2.Erkek olmasını tercih ederim	51	3.39	.78	Grup içi	312.722	576	.543			
	3.Kadın/erkek olması fark etmez.	437	2.90	.72	Toplam	326.152	578				
Türkiye’de Kadının Statüsü	1.Kadın olmasını tercih ederim.	91	2.09	.76	Grup arası	7.620	2	3.810	6.583	.001	1-2 2-3
	2.Erkek olmasını tercih ederim	51	2.57	.80	Grup içi	333.335	576	.579			
	3.Kadın/erkek olması fark etmez.	437	2.24	.75	Toplam	340.955	578				
Kadınların Yaşadıkları Sorunlarla İlgili Çözüm Önerileri	1.Kadın olmasını tercih ederim.	91	1.75	.74	Grup arası	6.435	2	3.217	5.380	.005	1-2 2-3
	2.Erkek olmasını tercih ederim	51	2.18	.98	Grup içi	344.441	576	.598			
	3.Kadın/erkek olması fark etmez.	437	1.83	.75	Toplam	350.876	578				

*p<0.05

Araştırma bulguları incelendiğinde, “Kadının toplumsal yaşamdaki kayıpları” ($F_{(2,576)}=12,368$, $p<0.05$), “Türkiye’de kadının statüsü” ($F_{(2,576)}=6,583$, $p<0.05$) ve “Kadınların yaşadıkları sorunlarla ilgili çözüm önerileri” ($F_{(2,576)}=5,380$, $p<0.05$) alt boyutlarının grup içi ve gruplar arası değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Her üç alt boyutta da sporcu öğrenci tercihlerinin erkek yöneticiler lehine görüş bildirdikleri söylenebilir.

5. Tartışma ve Sonuç

Türkiye’de kadın algısına yönelik çalışmaların yapılması, ölçek geliştirilmesi ve bu çalışmaların farklı örneklem gruplarınca test edilerek sonuçların paylaşılması alanyazın için önem arz etmektedir. Kadın algısına yönelik tutumlar geçmişten gelen geleneklerin ve bugünün modern beklentisi ile beraber yürütülmüştür. Bu nedenle ülkemizde kadın olgusunun anlaşılmasının ve/veya en azından dikkat çekici bulguların paylaşılmasının yeni atılacak adımlara veri oluşturabileceği düşünülmektedir. Dolayısıyla kadının toplumsal yaşamın her alanında olması gerektiği düşüncesiyle yola çıkılan bu çalışmada üniversite eğitimi alan sporcu öğrencilerin bakış açısıyla kadınlara yönelik algılarının incelenmesi amaçlanmıştır.

S. Özbey

Araştırmaya katılan öğrencilerin kadın algısına ilişkin yüzde ve frekans dağılımlarına ilişkin bulgular (Tablo 3) katılımcıların %65,8' inin kadın sporları ile ilgili branşları takip ettiğini %68'inin ise kadın sporları ile ilgili organizasyonları takip etmediğini ortaya koymuştur. Diğer taraftan bulgular, katılımcıların %31,3'ünün kadın sorunlarını sosyal medyadan nadiren takip ettiğini %34,4'ünün ise kadın sorunlarını kitle iletişim araçları üzerinden sık sık takip ettiğini göstermektedir. Katılımcılara kadınların spor alanında temsil edilme durumlarını ise, %51,3'ünün kadınların spor ortamında sporcu olarak temsil edildiğini ifade ederken, katılımcıların %19.5'i ise kadınların spor ortamında temsil edilmediğini belirtmişlerdir.

Ersoy (2009) yapmış olduğu çalışmada, kadın ve erkek cinsiyet grubunun özelliklerinin kendine mahsus olan yönleri bulunduğunu vurgulamıştır. Ayrıca, her iki cinsiyet grubunun da toplumsal faktörlerin etkisi altında olduğunu, kadının ve erkeğin davranışlarını yorumlarken, toplumsal yapının mevcut normlarının yanında, bu yapıya tesir eden harici faktörleri ve her an içinde yaşadığımız değişim süreçlerinin de önemle dikkate alınması gerektiğini vurgulamıştır. Özsoy'un (2009) aktarımına göre; spordaki erkek egemen yapı, geride bıraktığımız yüzyılda daha keskin bir şekilde hissedilirken, günümüzde kadınların sporu izlemeye olan ilgisinde de bir artış görüldüğü belirtilmiştir. Yüksel (2014) ise, günümüzde kadınların spora katılımı hususunda önemli mesafeler alındığını ve kadınların spora katılımı hususunda yerleşik algılar tamamen ortadan kalkmasa da değişmelerin başladığını ifade etmiştir.

Katılımcıların cinsiyet değişkeni temelli görüşleri karşılaştırılması sonucunda; "Kadın ile ilgili ön kabuller" ve "Kadının toplumsal yaşamdaki kazanımları" alt boyutlarında kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla kadına yönelik algılarının daha yüksek düzeyde olduğu görülmüştür (Tablo 4). Kadına Yönelik Ön Kabuller alt boyutu kapsamında yer alan görüşlerde, "Kadının yeri evidir", "kadınlar tahrik etmezse erkekler taciz etmez", "erkekler, kız kardeşlerini, babalar, eşlerini ve kızlarını gerektiğinde dövebilmelidir", "kadın, işsizliğin temel nedenlerinden biridir. Kadın hakları ile ilgili çalışmalar, verimsiz bir gayrettir maddeleri yer almaktadır. Cinsiyet değişkeni açısından kadın algısı değerlendirildiğinde, kadın ile ilgili ön kabullerin kız öğrenciler lehine anlamlı olduğu görülsede, bu alt boyutun her iki cinsiyet içinde yüksek olduğu söylenebilir. Araştırma sonucunda katılımcılar, Türkiye'de kadın algısının yönelik bu tutumların yüksek düzeyde olduğuna yönelik görüş bildirmişlerdir. Türkiye'de kadın algısına yönelik yapılan birçok araştırmalarda kadının toplumda yaşadığı en büyük sorunun "şiddet" olarak tespit edilmiştir (Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Algısı Araştırmaları, 2019). Özellikle giderek artan aile içi şiddet kadın ve kız çocuklarının hayatına mal olacak duruma kadar gelmiştir. Ülkemizde 2019 yılında yayınlanan kadın cinayetleri raporuna göre, 474 kadın cinayeti resmi kayıtlara geçmiştir. Bu cinayetlerin büyük bölümü aile ve akrabalar tarafından veya yakın ilişkide oldukları erkekler tarafından gerçekleşmiştir (Kadın Cinayetleri Raporu, 2019).

Araştırmada, "Kadının toplumsal yaşamda kayıpları", "Türkiye'de kadının statüsü" ve "Kadınların yaşadıkları sorunlarla ilgili çözüm önerileri" alt boyutlarında ise; erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla kadına yönelik algı düzeylerinin daha yüksek olduğu söylenebilir. Bu alt boyutları oluşturan maddeler içerisinde, Türkiye'de kadınların özgür olmadığı, kadın hakları konusunda demokratik olmadığı, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki (TBMM) kadın milletvekili sayısının yetersizliği üzerinedir. Kadının statüsü alt boyutunda ise ülkemizde kadına karşı taciz, tecavüz ve şiddet yaygın olduğu, erkek egemen bir toplum yapısı olduğu, kadın hakları konusunda ihlaller olduğu maddelerini kapsamaktadır. Araştırmaya katılan erkek öğrenciler belirtilen maddelere yüksek düzeyde katılmışlardır. Ayrıca yaşanan sorunlara çözüm önerisi alt boyutunda, her insan gibi kadının din ve inanç özgürlüğüne sahip olduğu, sorunların çözümü için basın ve yayın kuruluşları kullanılması, "kadın-erkek, anne-baba eğitiminin gerekliliği ve kadının ekonomik özgürlüğünün önemi görüşlerini belirtmişlerdir. Araştırma bulguları erkek öğrencilerin yaşanan kadın sorunlarına ilişkin farkındalıklarının yüksek olduğu ve ilgili çözüm önerilerine de duyarız kalmadıklarının göstergesidir. Son zamanlarda sosyal medya üzerinden yapılan paylaşımlar ile yaşanan sorunlar daha sıklıkla gündeme gelmektedir (Coche, 2017; Kaya, 2018).

Katılımcıların "kadın spor branşlarıyla ilgilenme durumları" değişkenine yönelik sonuçlar tespit edilmiştir (Tablo 5). Buna göre; "Kadın ile ilgili ön kabuller" ve "Kadının toplumsal yaşamdaki kazanımları" alt boyutlarında herhangi bir kadın spor branşı ile ilgilenenler lehine; "Kadının toplumsal yaşamda kayıpları" ve "Kadınların yaşadıkları sorunlarla ilgili çözüm önerileri" alt boyutlarında ise herhangi bir branşla ilgilenmeyenler lehine kadına yönelik algılarının daha yüksek olduğu söylenebilir. Türkiye'de kadının eğitiminin yeterli olduğu, siyasette yeterince yer aldığı, Avrupa ülkelerinden daha rahat ve huzurlu olduğu, her türlü hak ve hukuka sahip olduğu doğrultusunda

S. Özbey

görüşlerini belirtmişlerdir. Katılımcı öğrencilerin kadın sporlarını takip etme durumlarının kadın algısına yönelik tutumlarında önem kazandığı söylenebilir. Spor yapan kadınlar toplumsal yönden güçlü olmaları, kendilerini ve ülkelerini temsil etmeleri gibi birçok açıdan takdir görmektedir. Spor yoluyla kadının güçlenmesi ve lider roller üstlenmesi ile ilgili yapılan proje ve çalışmalarda bu sonuçlar da etkili olmaktadır. Spor ortamlarının, kadınlar için kişisel değişim üretme kapasitesine sahip olduğu ifade edilirken, bu ortamların kadınların güçlendiği ve dünya çapında kadınları etkileyen eşitsiz algıların çoğunun üstesinden geldiği bir yer olduğu ifade edilmiştir (Lim ve Dixon, 2017). Bununla beraber kadın sporlarını takip etmeyen katılımcıların kadının hukuki anlamda zorluklar yaşadığı ve kadın hakları ve özgürlüğü gibi sorunlara yönelik kayıplar yaşadığı algısı oluştuğu söylenebilir. Ayrıca bu guruptaki öğrencilerin diğer guruba oranla daha yüksek düzeyde çözüm önerilerine yöneldiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan sporcu öğrencilerin sınıf düzeylerine göre Kadın Algısı ölçeği alt boyutlarına ilişkin veri analizinde “Kadın ile ilgili ön kabuller” ve “Kadının toplumsal yaşamdaki kazanımları” alt boyutlarında 3. Sınıf öğrencilerinin diğer sınıf türlerine göre farklılaştığı tespit edilmiştir (Tablo 6). Bununla beraber, “Kadının toplumsal yaşamda kayıpları” ve “Kadınların yaşadıkları sorunlarla ilgili çözüm önerileri” alt boyutunda 1. ve 4. sınıf ortalamaları diğer sınıflara oranla daha yüksek düzeyde olduğu sonuçlarına ulaşmıştır. Kadın üniversite öğrencileri üzerine yapılan bir araştırmada, öğrencilerin toplumsal değer yargıları içerisinde toplumdaki olası kalıp yargıları azaltmaya, kadın ve erkeğe yüklenen geleneksel rollerle birlikte geleneksel bakış açısını dönüştürmeye yönelik daha olumlu bir tutum sergiledikleri aktarılmıştır (Esen vd., 2017). Mevcut araştırma bulgularındaki bu farklılıkların öğrencilerin toplumsal cinsiyet algıları açısından eşitlikçi bir tutuma sahip olma ve değerleri koruma çabası olarak ifade edilebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “cinsiyete dayalı yönetici tercihlerine” ilişkin test sonuçları (Tablo 7), “Kadının toplumsal yaşamda kayıpları”, “Türkiye’de kadının statüsü” ve “Kadınların yaşadıkları sorunlarla ilgili çözüm önerileri” alt boyutlarında öğrenci tercihlerinin erkek yöneticiler lehine görüş bildirdikleri yönündedir. Kadir Has üniversitesi Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi’nin araştırma sonuçlarına göre, kadın katılımcılar kadınların siyasete katılmalarını önemli olduğunu ve kadın siyasetçilerin kadın hakları ve kadın sorunlarına öncelik vermeleri gerektiği düşüncesini yüksek düzeyde katıldıklarını belirtmiştir. Ayrıca, kadın katılımcılar Muhtarlık, Belediye Başkanlığı, Milletvekiliği ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde olurlarsa kadınlara oy vereceklerini yönelik görüş bildirmişlerdir. Kadın katılımcılar kadının siyasete katılımının ve yönetimde olmasının kadına yönelik şiddeti azaltacağına yönelik görüşleri vardır. Aynı araştırmada erkek katılımcıların tercihleri aynı sorularla erkek yöneticiler doğrultusundadır (Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Algısı Araştırmaları, 2019). Erkeklerle verilen rollerin, ataerkil sistemdeki değerler sebebiyle daha önemli olduğu düşünülmektedir. Kadınlara verilen roller ise daha çok ikinci planda ve erkeğin tamamlayıcısı konumundadır. Erkeğe atfedilen bu özellikler kadınlar üzerinde kullanılan hegemonik bir güce ve kültürel pratiğe dönüşmektedir (Cangöz, 2013). Alanyazın araştırmalarında, sporun toplumsal cinsiyetçi bir kurum olması ve tüm süreçlerin hegemonik erkeksi bir norm içinde işlemesi nedeniyle sporda liderlik pozisyonlarında kadınların eksikliği vurgulanmaktadır (Burton, 2015). Diğer taraftan kadın bedeninin denetlenmesinin en yaygın ve somut biçimlerinden biri olan bu ataerkil iktidar kodlarına karşı sporcuların kararlılık ve azimle spor yaşantılarına devam etmeleri, bedenleri ve kendi yaşamları üzerinde kontrol sahibi olmalarına katkı sağlayan deneyimleri ve bedenlerinin denetlenmelerine karşı farklı direniş biçimleri geliştirmeleri, kadınların sportif aktivitelerle güçlenme deneyimlerini ortaya koymaktadır (Kavasoglu ve Koca, 2019). Ayrıca 2019 yılında yapılan kadın liderler araştırma raporuna göre ise kadın liderlerin %63’ü hala spor ortamlarında cinsiyet ayrımcılığı yaşadığını ifade ederken aslında bu durum algının değişmediğini de göstermektedir (Womens Sports Foundation, 2020).

Araştırmamız sonuçlarında ise, kız öğrencilerin kadının yaşadığı şiddet ve hukuki sorunların erkek yöneticiler tarafından çözülebileceği algısında olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, araştırmaya katılan sporcu öğrencilerin %75.5’ i yöneticilerinin kadın veya erkek olmasının önemli olmadığını ifade etmiştir. Bu sonuçlar katılımcıların kadın erkek eşitliği noktasında olumlu bir yaklaşıma sahip olduğunu göstermektedir. Kamu ve özel kurumlar, cinsiyet dengesini sağlamak için büyük çaba sarf ederek, kadınları, genç kızları ve çocukları her alanda ve her düzeyde katılmaya teşvik etmektedir (Guzel, 2015). Ancak alan yazın araştırmalarında halen spor ortamlarının özellikle taraftarlık boyutunda hala erkeklerin hakimiyetinde olan bir alan olduğu ifade edilmiştir (Sarıkulak ve Koca, 2019). Geçmişten günümüze spor organizasyonları boyutuyla bakıldığında kadın yöneticilerin sayılarının

S. Özbey

arttırılma çabalarının olduğu görülmektedir (CAAWS, 2002; Womens Sports Foundation, 2020). Bu durum kadın algısının spor yönetimi boyutuyla da değiştiğinin önemli göstergelerinden birisi olarak düşünülmektedir.

Kadın algısı, norm olarak kurumsallaşmış erkeklik nedeniyle toplumlarda kırılması zor bir algı olarak görülmektedir. Ancak kadınlara spora “kadın” katılımcı değil eşit katılımcı olarak katılmaları için eşit bir fırsat verilirse, belki de toplumsal algıda bir değişiklik görülebileceği düşünülmektedir (Senne, 2016). Spor ortamlarında kadına yönelik bu toplumsal algının değişmesinin karma spor eğitimleriyle aşılabileceği de farklı bir iyileştirme olanağı sunacaktır. Ayrıca kadınların eril sporlara katılmamaları gerektiğine ilişkin koşullandırılmış toplumsal algının kırılması ise sporda kadın algısının önemini arttıracaktır.

Sonuç olarak ataerkil bir toplum yapısına sahip olan Türk toplumunda kadın algısına yönelik algıların farklı başlıklar altında gruplandırılabilirdiği görülmektedir. Dolayısıyla özellikle spor eğitim kurumlarında kadınlara yönelik algıların farklılaştırılması hususunda adımlar atılmalıdır. Bu noktada en önemli hareketin eğitim müfredatları içerisinde yer alan toplumsal cinsiyete yönelik derslerin sayısal ve nitelik olarak iyileştirilmesi önerilmektedir. Cinsiyet farklılığı ve eğitim seviyeleri dikkate alındığında bu farklılığın daha belirgin olarak ortaya çıktığı açıklanabilir. Bu noktada özellikle yükseköğretim kurumları çerçevesinde toplumsal cinsiyet kavramının eğitim müfredatı bazında ele alınması önerilmektedir. Ayrıca spor alanında kadın algısına yönelik çalışmalar ve eğitimlerin artırılarak kadına yönelik algıların olumlu yönde değişebileceği düşünülmektedir. Ayrıca, kadının her alanda var olması, kendisini temsil etmesi, sesini duyurması ve karar organları içinde yer alması önce kendisi daha sonra da yaşadığı toplum için önemlidir. Birey olarak varlığı eşit düzeyde kabul gören kadın yeni nesillere örnek olmakla kalmayıp aile ve iş yaşamı içerisindeki kararlarda yönlendirici rol üstlenecektir. Böylece çalışma kapsamında yer alan kadına yönelik ön kabuller, toplumsal yaşamdaki kayıpları ve statüsü alt boyutları kapsamında olumlu yöne doğru adımlar atılabilir. Kadınların bu konularda kendi sorumluluklarını alarak atılacak adımlarda yönetim kademelerinde bulunmalarını cesaretlendirecek ve destekleyecek uygulamalı çalışmalar önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Altınova, H. H. ve Duyan, V. (2013). "Toplumsal cinsiyet algısı ölçeğinin geçerlik güvenirlik çalışması", *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 24(2), 9-22.
- Bingöl, O. (2014). "Toplumsal cinsiyet olgusu ve Türkiye'de kadınlık", *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi* 16 (Özel Sayı I): 108-114.
- Burton, L.J. (2015). "Underrepresentation of women in sport leadership: A review of research", *Sport Management Review*, 18(2), 155-165. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2014.02.004>.
- Byrne, B. M. (2010). *Structural equation modeling with AMOS: Basic concepts, applications, and programming*, New York: Routledge.
- Canadian Association for the Advancement of Women in Sport (CAAWS). (2002). Women need to infiltrate board rooms, Pound says. Retrieved from <http://www.caaws.ca/englisN index.htm>.
- Cangöz, İ. (2013). "İletişim fakültesi öğrencilerinin toplumsal cinsiyet farkındalığı ve cinsiyetçi şiddetle ilgili görüşleri", *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, 19, 41-64.
- Coche, R. (2017). "How athletes frame themselves on social media: An analysis of twitter profiles", *Journal of Sports Media*, 12(1), 89-112. <https://doi.org/10.1353/jsm.2017.0004>.
- Çakar, D. B. (2017). *Spor ve sporcu içeren reklam filmlerinin toplumsal cinsiyet algısına nörolojik etkilerinin ölçülmesi*. (Doktora tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İletişim Bilimleri Anabilim Dalı.
- Dökmen, Z.Y. (2009). *Toplumsal cinsiyet, sosyal psikolojik açıklamalar*, İstanbul: Remzi Kitabevi A.Ş.
- Ecevit, Y. (2003). "Toplumsal cinsiyetle yoksulluk ilişkisi nasıl kurulabilir? Bu ilişki nasıl çalışabilir?", *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 25(4), 83-88.
- Ekore, J. O. (2012). "Gender differences in perception of sexual harassment among university students", *Gender and Behaviour*, 10(1), 4358-4369.
- Erbay, H. (2019). "Tarihsel süreçte dünyada ve Türk toplumunda kadın algısı ve haklarının gelişimi üzerine bir değerlendirme", *Ege Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 1-25.
- Ersoy, E. (2009). "Cinsiyet kültürü içerisinde kadın ve erkek kimliği (Malatya örneği)", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(2), 209-230.
- Esen, E., Siyez, D., Soylu, Y. & Demircü, G. (2017). "Üniversite öğrencilerinde toplumsal cinsiyet algısının toplumsal cinsiyet rolü ve cinsiyet değişkenlerine göre incelenmesi", *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 46-63. <https://doi.org/10.19160/5000197327>.
- Goslin, A. E. & Kluka, D. A. (2014). "Women and sport leadership: Perceptions of Malawi women educated in sport business leadership", *South African Journal for Research in Sport, Physical Education and Recreation*, 36(3), 93-108.
- Guzel, P. (2015). "Perspectives of women decision-makers over the participation and recreational events in sports: A Turkish perspective", *Educational Research and Reviews*, 10(20), 2768-2776.
- Gülmez, N., İra, N., Yılmaz, İ. & İra, G. Ö. (2017). "Üniversite öğrencilerinde kadın algısı ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması", *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(1), 65-86.
- Kadın Cinayetleri Raporu (2019). Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu. (18.05.2020). <http://kadcincinayetleriniurduracagiz.net/veriler/2889/kadin-cinayetlerini-durduracagiz-platfomu-2019-raporu>.
- Karakaya, H. (2018). "Toplumsal cinsiyet algısı, din ve kadın", *Journal of Analytic Divinity*, 2(2), 36-62.
- Kavasoğlu, İ. ve Koca, C. (2019). "Kadın sporcuların bikini fitness yoluyla güçlenme ve baskılanma deneyimleri", *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 289-307. <https://doi.org/10.25307/jssr.633511>.
- Kavasoğlu, İ., & Yaşar, M. (2016). Toplumsal cinsiyet normlarının dışındaki sporcular. *Spor Bilimleri Dergisi*, 27(3), 118-132.
- Kaya, Ş. (2018). "Kadın ve sosyal medya", *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 563-576. <https://doi.org/10.21547/jss.363932>.
- Koca, C. (2006). "Beden eğitimi ve spor alanında toplumsal cinsiyet ilişkileri", *Spor Bilimleri Dergisi*, 17(2), 81-99.

S. Özbey

- Koca, C. (2011). "Spor kurumlarının yönetim kademelerinde kadınların temsili", *Spor Bilimleri Dergisi*, 22(1), 1-12.
- Koca, C. (2018). *Türkiye’de katılımcı demokrasinin güçlendirilmesi: Toplumsal cinsiyet eşitliğinin izlenmesi projesi, Sporda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Haritalama ve İzleme*, Ankara: CEİD Yayınları.
- Koca, C. ve Bulgu, N. (2005). "Spor ve toplumsal cinsiyet: Genel bir bakış", *Toplum ve Bilim*, 103, 163-184.
- Lim, S. Y. & Dixon, M. A. (2017). "A Conceptual framework of sport participation and women’s empowerment", *Managing Sport and Leisure*, 22(5), 400-413.
- McDonald, M. G. (2015). "Imagining neoliberal feminisms? Thinking critically about the US diplomacy campaign, Empowering women and girls through sports", *Sport in Society*, 18(8), 909-922. <https://doi.org/10.1080/17430437.2014.997580>.
- Özbey, S. & Güzel, P. (2011). "Olimpik hareket ve kadın", *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(25), 1-18.
- Özsoy, S. (2008). "Türk Spor Medyasında Kadın", *Spor Bilimleri Dergisi*, 19(4), 201-219.
- Pilcher, J., & Whelehan, I. (2004). *50 key concepts in gender studies*, London: Sage.
- Sarıkulak, İ. ve Koca, C. (2019). "Futbol taraftarlığı alanında kadınları marjinalleştiren doxalar", *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 246-263. <https://doi.org/10.25307/jssr.633413>.
- Senne, J. A. (2016). "Examination of gender equity and female participation in sport", *The Sport Journal*, 19, 1-9.
- Sertkaya, O., Onay, M., & Ekmekçi, R. (2013). "Spor örgütlerinde kadın yöneticilere yönelik tutumların belirlenmesi", *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 4(4), 1-13.
- Shaw, S. & Hoeber, L. (2003). "A Strong man is direct and a direct woman is a bitch: Gendered discourses and their influence on employment roles in sport organizations", *Journal of Sport Management*, 17(4), 347-375. <https://doi.org/10.1123/jsm.17.4.347>.
- Stoller, R. J. (2019). *Sex and gender: The development of masculinity and femininity*, New York: Routledge.
- Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Algısı Araştırmaları. (2019). Kadir Has Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Merkezi Araştırmaları. (18.05.2020). <https://gender.khas.edu.tr/tr/turkiyede-toplumsal-cinsiyet-ve-kadin-algisi-arastirmasi>.
- Türkiye’de Yükseköğretimdeki Cinsiyet Eşit(siz)liği (2019). KHÜ-Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi. (25.06.2020). <https://gender.khas.edu.tr/sites/gender.khas.edu.tr/files/inline-files/Yuksekogretimdeki%20Cinsiyet%20Eitsizligi%20TR.PDF>.
- Vatandaş, C. (2007). "Toplumsal cinsiyet ve cinsiyet rollerinin algılanışı", *Sosyoloji Konferansları*, (35), 29-56.
- Womens Sport Foundation. (2020). What we do. (18.05.2020). <https://www.womenssportsfoundation.org/who-we-are/>.
- Yüksel, M. (2014). "Cinsiyet ve spor", *Tarih Okulu Dergisi*, 7(19), 663-684. <http://dx.doi.org/10.14225/Joh581>.

Beyan ve Açıklamalar (Disclosure Statements)

1. Bu çalışmanın yazarları, araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyduklarını kabul etmektedirler (The authors of this article confirm that their work complies with the principles of research and publication ethics).
2. Yazarlar tarafından herhangi bir çıkar çatışması beyan edilmemiştir (No potential conflict of interest was reported by the authors).
3. Bu çalışma, intihal tarama programı kullanılarak intihal taramasından geçirilmiştir (This article was screened for potential plagiarism using a plagiarism screening program).